

ВЪРХОВЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ
НА СЪЮЗА ПО ВЪПРОСИТЕ
НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ И
ПОЛИТИКАТА НА СИГУРНОСТ

Брюксел, 8.5.2019 г.
JOIN(2019) 8 final

СЪВМЕСТЕН ДОКЛАД ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Специален административен район Хонконг: годишен доклад за 2018 г.

СЪВМЕСТЕН ДОКЛАД ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

СПЕЦИАЛЕН АДМИНИСТРАТИВЕН РАЙОН ХОНКОНГ: ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА 2018 Г.

Обобщение

От преминаването през 1997 г. на Хонконг към Китайската народна република (КНР) Европейският съюз (ЕС) и неговите държави членки следят отблизо политическите и икономическите събития в Специалния административен район Хонконг (САР Хонконг) съгласно принципа „една държава — две системи“. В съответствие с поетия към Европейския парламент ангажимент от 1997 г. нататък всяка година се изготвя доклад относно събитията в Хонконг. Настоящият документ е двадесет и първият поред доклад и обхваща събитията през 2018 г. ЕС се придържа към политиката си за „единен Китай“ и подкрепя принципа „една държава — две системи“ и неговото прилагане.

2018 г. беше още една година на предизвикателства за Хонконг. В отговор на политическите събития говорителят на върховния представител и заместник-председател на Комисията (върховния представител) излезе със становища във връзка с три отделни случая: по отношение на ограниченията на правото на кандидатиране в избори, забраната на политическа партия и политически мотивирания отказ да се поднови работна виза на чуждестранен журналист.

Повечето аспекти на принципа „една държава — две системи“ продължиха да функционират добре. Въпреки това през изминалата година се увеличиха опасенията във връзка с подкопаването на този принцип, който е в основата на икономическия успех на Хонконг. Налице е ясно изразена отрицателна тенденция по отношение на подкопаването на гражданските и политическите права. Тази тенденция поражда основателни опасения относно това дали високата степен на автономия на Хонконг и привлекателността му като международен бизнес център ще се запазят в дългосрочен план. Деловите среди следят това развитие и през 2018 г. няколко търговски камари направиха публични изявления, за да изразят своята загриженост.

Свободата на словото и свободата на информацията като цяло се зачитат в Хонконг. Въпреки това се наблюдават безпрецедентни предизвикателства пред свободата на изразяване на мнение, особено по отношение на чувствителни политически теми.

Необичайно големият брой въпроси и препоръки, адресирани до Хонконг по време на универсалния периодичен преглед (УПП) на Китай в рамките на ООН, проведен през ноември 2018 г., също отразява загрижеността на международната общност по отношение на влошаването на гражданските и политическите права в Хонконг през последните години. Подобряването на защитата на други човешки права, като правата на работниците мигранти, децата и ЛГБТИ лицата, също беше предмет на препоръки за бъдещи действия в рамките на УПП.

Въпреки няколко политически чувствителни случая, върховенството на закона като цяло беше доминиращо и съдебната власт продължи да демонстрира своята независимост и последователно да съблюдава принципа за справедлив съдебен процес.

Върховенството на закона, прозрачната нормативна уредба, много ниските нива на корупция и престъпност, наред с ефективната публична администрация и независимата съдебна система допринесоха за запазването и насърчаването на благоприятния инвестиционен климат, който е в основата на успеха на Хонконг. Хонконг продължи да бъде конкурентно международно стопанско и финансово средище, главен световен център за бизнес с континентален Китай и важен център за Азиатско-тихоокеанския регион. В момента Хонконг е домакин на над 2 200 дружества от ЕС, около половината от които са базирани в Хонконг своите регионални офиси или регионални представителства.

През 2018 г. стартираха два важни инфраструктурни проекта, свързващи Хонконг с континента: високоскоростна железопътна връзка, свързваща Хонконг с континенталната железопътна мрежа, дълга 25 000 km, и мостът Хонконг-Джухай-Макао. Железопътната връзка и мостът увеличиха свързаността на градовете от района на Големия залив и ще допринесат за по-голяма интеграция с континентален Китай, което представя както нови възможности, така и нови предизвикателства.

Въпреки че процесът изглежда е в застой за неопределено време, ЕС насърчава САР Хонконг и централните правителствени органи да възобновят изборителната реформа, залегнала в Основния закон, и да постигнат съгласие по изборителна система, която е демократична, справедлива, открита и прозрачна. Всеобщото изборително право ще даде на правителството по-голяма обществена подкрепа и легитимност във връзка с постигането на икономическите цели на Хонконг и преодоляването на социално-икономическите предизвикателства.

Политически събития

2018 беше година, изпълнена с политически събития. Хонконг бе изправен пред нови предизвикателства, свързани с основните права и свободи, като например правото на кандидатиране в избори и свободата на изразяване на мнение или сдружаване. Говорителят направи три изявления¹ в рамките на по-малко от една година, което е без прецедент.

Пространството за политическа опозиция в Хонконг се стеснява. На няколко опозиционни кандидати, включително Агнес Чоу и бившия законотворец Лау Сиу-Лаи, беше забранено да се кандидатира за частичните избори за Законодателен съвет поради тяхната политическа принадлежност или мнения. Тези решения бяха взети от отговорния за изборите служител, назначен от Комисията по изборните въпроси, и впоследствие бяха одобрени от правителството. Правната общност на Хонконг оспорва тяхната законност и конституционност. През декември на сегашния член на Законодателния съвет Еди Чу беше забранено да се кандидатира за изборите за представители на селските райони поради политическата му позиция.

¹ 1) [Изявление от 29 януари 2018 г. относно решението за забрана на Агнес Чоу да се кандидатира за частичните избори за Законодателен съвет](#)

2) [Изявление от 24 септември 2018 г. относно решението за забрана на Националната партия на Хонконг](#)

3) [Изявление от 8 октомври 2018 г. относно отказа за подновяване на виза на чуждестранен журналист в Хонконг.](#)

Отхвърлените кандидати могат да подадат изборна жалба и да поискат съдебна проверка, но това може да отнеме години и поради това не предоставя ефективна правна защита. Правото на кандидатиране в избори без необосновани ограничения е гарантирано от Хартата на правата на Хонконг и от Международния пакт за граждански и политически права (МПГПП), който Хонконг е ратифицирал. ЕС призовава САР Хонконг да гарантира тези права.

През последните няколко години в Хонконг се наблюдава появата на локалистско движение, призоваващо за самоопределяне или дори независимост. Въпреки че гласовете в подкрепа на независимостта се ползват с много ограничена подкрепа в обществото и нямат международно одобрение, те повдигат въпроси относно границата между законната свобода на изразяване на мнение и подбуждането към бунт. Тези въпроси предстои да бъдат изяснени от правна гледна точка. През последната година правителството на САР Хонконг, насърчавано от централното правителство, прие нова политика на нулева толерантност към всяко споменаване на „самоопределение“ или „независимост“ поради причини, свързани с националната сигурност и нарушаването на Основния закон.

На 24 септември секретарят по въпросите на сигурността забрани дейността или продължаването на дейността на Националната партия на Хонконг (НПХК). Националната партия на Хонконг се застъпваше за независимостта на Хонконг чрез мирни средства, като например разпространяване на брошури, провеждане на обществени обсъждания, както и тихи седящи стачки. Нейният членски състав беше много малък. Това е първият случай на забрана на политическа партия в Хонконг. Правната общност на Хонконг постави под въпрос решението като лишено от правно основание, непропорционално и несъответстващо на международната съдебна практика по тези въпроси. Решението по всяка вероятност ще има по-широк възпиращ ефект върху свободата на изразяване на мнение и свободата на сдружаване и върху политическата дейност.

На 5 октомври правителството отказа да поднови работната виза на Виктор Малет, редактор на в. „Файненшъл таймс Азия“ и заместник-председател на Клуба на външните кореспонденти. Малет организира беседа на Чан Хо-тин, активист в подкрепа на независимостта, принадлежащ към горепосочената Национална партия на Хонконг, през август, когато партията все още не беше забранена. Тъй като липсват надеждни алтернативни обяснения, решението изглежда е мотивирано от политически съображения. Такъв натиск върху журналисти е безпрецедентен в Хонконг и създава сериозни опасения за упражняването на свободата на печата. Съществуват все по-големи опасения, че журналистите си налагат автоцензура. Хонконг се гордее с това, че е открит международен град, където свободата на изразяване на мнение не се поставя под съмнение, а свободата на печат и информация е изцяло спазена. Ограничаването на работата на журналистите, включително чуждестранните журналисти, сериозно би навредило на репутацията на Хонконг и на неговия образ на финансов и бизнес център.

Освен това на 8 ноември на Виктор Малет беше отказана туристическа виза за влизане в Хонконг. Това е вторият случай в рамките на една година, в който Хонконг отказва влизане на гражданин на ЕС, очевидно по политически причини (след Бенедикт Роджърс през октомври 2017 г.).

Върховенството на закона все още е доста стабилно, съдебните процедури и принципът за справедлив съдебен процес напълно се спазват. Независимостта на съдебната система не е под съмнение. През последните години имаше редица политически чувствителни дела, а някои са все още в ход². В няколко случая през 2018 г. Върховният апелативен съд отмени присъдите за лишаване от свобода, свързани с участието в протестни действия. През декември Съдът отмени ограниченията, наложени върху популярна зона за демонстрации пред седалището на правителството (известна като „Гражданският площад“), като припомни на правителството важността на свободата на събиранията.

Въпреки това активното наказателно преследване от страна на правителството и неговата по-твърда позиция спрямо нарушенията, свързани с протести, като например незаконното събиране, вече имат възпиращ ефект върху гражданското общество, политическата дейност и в крайна сметка — върху демократичния процес.

Някои политици поставиха под въпрос ролята на чуждестранните съдии в съдилищата на Хонконг, като заявиха, че те могат да застрашат националната сигурност. Въпреки това главният управител защити категорично практиката като полезна за върховенството на закона в Хонконг.

Частичните избори за замяната на петима от шестимата дисквалифицирани законотворци се проведеха на 11 март и 25 ноември. Изборите преминаха без сериозни инциденти. Продемократите си върнаха само две места. Законотворците, поддържащи статуквото, запазиха своя контрол над законодателния орган.

Спорното споразумение за съвместно ползване на високоскоростната железопътна линия беше одобрено от Законодателния съвет и влезе в сила през 2018 г. Високоскоростната железопътна връзка към Китай започна да функционира през септември 2018 г. Железопътната линия ще подобри свързаността между Хонконг и Китай, но самото споразумение за съвместно ползване е спорно. Континентален Китай получи почти изключителна компетентност в определена зона от територията на САР, наречена Континентална пристанищна зона (Mainland Port Area). Няколко съдебни проверки оспориха законосъобразността на това споразумение за съвместно ползване, както и неговото съответствие с принципа „една държава — две системи“ и с разпоредбите на Основния закон. На 12 декември Първоинстанционният съд постанови, че споразумението е конституционно и може да остане в сила; решението вероятно ще се обжалва.

Генералните консулства на държавите — членки на ЕС, в Хонконг бяха официално уведомени за новите договорености по отношение на консулската помощ и закрила в Континенталната пристанищна зона едва на 3 април 2019 г.³

² Например, съдебният процес на деветимата лидери на движението „Occupy Central“, обвинени в подбуждане към нарушаване на обществения ред и подобни обвинения, приключи през декември; съдебното решение се очаква през април 2019 г.

³ На 31 януари 2019 г. Министерството на външните работи на Китайската народна република изпрати вербална нота на посолствата на държавите членки в Пекин, като ги информира за новите договорености.

През 2017 г. Гуй Минхай, шведски гражданин и последният от „изчезналите“ търговци на книги (тези случаи все още не са изяснени по задоволителен начин), беше освободен от органите на континентален Китай след неговото изчезване през 2015 г. През януари 2018 г. обаче той беше задържан отново. На 24 януари 2018 г. говорителят на върховния представител направи изявление⁴, в което поиска неговото незабавно освобождаване. Гуй Минхай продължава да бъде задържан. Висшите представители на ЕС неколккратно поставиха неговия случай на вниманието на китайските органи.

Равни възможности, права и свободи

В Хонконг е осигурена висока степен на свобода. Свободата на изразяване на мнение, медийната свобода и свободата на информиране в рамките на принципа „една държава — две системи“ са съществени компоненти на силната позиция и успеха на Хонконг като световен бизнес център.

Въпреки че на **медиите** продължава да е осигурена висока степен на свобода, през последните няколко години се натрупаха все повече въпроси. Международният наблюдател на свободата на печата „Репортери без граници“ класира Хонконг на 70-то от общо 180 места през 2018 г. и подчерта нарастващата намеса на китайските власти в медиите. В годишния си доклад за 2018 г. журналистическата асоциация на Хонконг заяви, че мнозинството от журналистите смятат, че свободата на печата е по-лоша, отколкото през 2017 г. Най-ощетяващият проблем за свободата на печата бе решението на правителството на Хонконг да не подновява работната виза на редактора на в. „Файненшъл таймс Азия“ (вж. по-горе).

Съществуват признаци за увеличаване на автоцензурата, например решението на един център за изкуства да откаже на китайския писател в изгнание Ма Джиан да участва в литературен фестивал поради неговите политически възгледи. Макар че центърът за изкуства по-късно отмени решението си, инцидентът е симптоматичен за новата сдържаност и автоцензура, които могат да са в ущърб на свободата на изразяване на мнение.

Някои политически теми, а именно самоопределението и независимостта, изглежда са станали табу, без да има подходяща правна рамка за разясняване на ограниченията. Това се отнася и за академичните дискусии. Като цяло, Хонконг продължава да се ползва с академична свобода, но има ясни признаци за увеличаване на политизирането в университетските комплекси.

Хонконг получи безпрецедентно внимание по време на **универсалния периодичен преглед** на Китай в рамките на ООН, проведен през ноември 2018 г. 12 държави използваха УПП, за да подчертаят своята загриженост относно правата на човека в Хонконг. Въпроси/препоръки във връзка със: i) прилагането на принципа „една държава — две системи“; ii) случая на Гуй Минхай; iii) предизвикателствата пред свободата на изразяване на мнение, свободата на печата и свободата на сдружаване; iv) правата на ЛГБТИ лицата, работниците мигранти и децата. Пет държави — членки на ЕС, повдигнаха въпроси или направиха препоръки за Хонконг. Няколко НПО от Хонконг формираха коалиция в подготовка за УПП, за да повдигнат въпроси по по-ефективен начин.

⁴ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage_en/38678/Statement%20on%20the%20detention%20of%20Gui%20Minhai.

За **правата на ЛГБТИ** Хонконг няма всеобхватен закон за борба с дискриминацията, който да включва дискриминацията, основана на сексуалната ориентация или половата идентичност. Въпреки това три знакови дела в полза на равнопоставеността на ЛГБТИ през 2018 г. може да положат основите за такова законодателство. На 4 юли Върховният апелативен съд се произнесе, че имиграционните органи трябва да предоставят съпружеска виза на партньори от един и същи пол. Две други дела са все още висящи.

Трафикът на хора продължава да буди безпокойство. През последните години правителството на Хонконг активизира усилията си да разреши този въпрос, а именно чрез неотдавнашното приемане на план за действие.

През март 2018 г. междуведомствен управителен комитет на високо равнище, председателстван от главния секретар за администрацията, одобри план за действие за борба с трафика на хора и за подобряване на защитата на чуждестранните домашни работници в Хонконг. Планът съдържа пакет от мерки, които обхващат идентификация, защита и подкрепа на жертвите, разследване, правоприлагане, наказателно преследване и превенция, както и партньорство с различни заинтересовани страни. Планът за действие е положителна стъпка, но не може да замени наличието на всеобхватна правна рамка.

ЕС е решен да продължи своето сътрудничество с Хонконг за борба с трафика на хора. През 2018 г. Бюрото на ЕС в сътрудничество със Службата на секретаря на Хонконг по въпросите на сигурността организира трети семинар относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите от него.

Чуждестранните домашни работници, чийто брой в Хонконг е около 370 000, продължиха да страдат от липсата на подходяща трудова и социална закрила. Особен повод за загриженост представляват два действащи закона, а именно изискването за живеене в дома на работодателя и „двуседмичното“ правило, според което чуждестранните домашни работници трябва да си намерят работа в рамките на две седмици след изтичането на техния договор или ги грози депортиране. Правителството предприе стъпки за премахване на зависимостта поради наличието на дългове и злоупотребите от страна на агенции за наемане на работа. Горепосоченият план за действие за борба с трафика на хора и за подобряване на защитата на чуждестранните домашни работници следва да осигури рамка за разглеждане на въпроса за правата на чуждестранните домашни работници. Например, през декември 2018 г. Министерството на труда създаде специална телефонна линия за предоставяне на подкрепа за чуждестранните домашни работници относно техните трудови права и задължения, искания за помощ или жалби. Горещата линия функционира 24 часа в денонощието и предоставя услуги за устен превод.

Бедност и социално неравенство: въпреки благоденствието и значителния бюджетен излишък на Хонконг, около 1,37 милиона души, т.е. един на всеки петима жители, вече са официално класифицирани като бедни от правителствената Комисия по бедността. Бедността нараства непрекъснато през последните 10 години, както и броят на „свръхбогатите“. В резултат на това Хонконг е един от градовете с най-големи неравенства в света (измерени чрез коефициента на Джини). Разликите нарастват, като най-богатите 10 % от домакинствата печелят 44 пъти повече от най-бедните 10 %.

Системата за **борба с корупцията** продължи да бъде активна и устойчива. Хонконг може да се похвали със своите много високи стандарти на мерките за прозрачност и

борба с корупцията. Властите и политическите и икономическите лидери признават, че прозрачността е жизненоважна за поддържане на силната позиция на Хонконг като международен бизнес център.

Отношения между Хонконг и континентален Китай

Чрез инициативи, като „Район на Големия залив“, „Един пояс, един път“, високоскоростната железопътна линия, новия мост и много други икономически и социални инициативи, Хонконг е все по-интегриран в националното развитие на Китайската народна република. Изглежда, че след 19-ия конгрес на Китайската комунистическа партия (2017 г.) се е появило ново разбиране на принципа „една държава — две системи“, на високата степен на автономия на Хонконг и на принципа „Хонконг, управляван от гражданите на Хонконг“. Понятията „всеобхватна юрисдикция“ и „споделено управление“, заедно с по-големия акцент върху „червените линии“ по отношение на националната сигурност и териториалната цялост, предизвикват безпокойство за бъдещето у някои части на обществото в Хонконг.

В политическия документ на Китай относно Европейския съюз, публикуван на 18 декември 2018 г., се посочва, че „централното правителство на Китай подкрепя и насърчава правителствата на специалния административен район Хонконг и на специалния административен район Макао да развиват взаимно изгодно и приятелско сътрудничество в области като икономиката, търговията, културата и туризма с ЕС и неговите държави членки в съответствие с принципа „една държава — две системи“, както и с разпоредбите на двата Основни закона. Като се има предвид, че Хонконг и Макао са специални административни райони на Китай, въпросите, свързани с тях, са част от вътрешните работи на Китай, и ЕС не следва да се намесва в тях.“

Периодично възниква напрежение между граждани на Хонконг и посетители от континентален Китай, водещо до протести, като например вследствие на притока на туристи от континенталната част на страната след откриването на моста Хонконг-Джухай-Макао. През септември повече от 400 униформени войници на Китайската народна освободителна армия бяха изпратени в парка „Country Park“ в Хонконг, за да помогнат при почистването на падналите по време на тайфуна дървета. Продемократични законотворци и части от обществеността в Хонконг изразиха своята загриженост относно това действие като още един признак за подкопаване на принципа „една държава — две системи“.

Събития в икономически план

На макроикономическо равнище икономическата динамика на Хонконг се забавя. Икономическите му основи остават стабилни. Пазарът на труда запази своята пълна заетост, като равнището на безработицата от 2,8 % през последното тримесечие на 2018 г. бе най-ниското за период от над 20 години. Инфлационният натиск остана умерен. Основната инфлация на потребителските цени бе 2,4 % през 2018 г.

Въпреки това икономическата динамика значително се забави през годината. Икономиката нарасна с 3 % през 2018 г. (спрямо 3,8 % през 2017 г.) и отчете постепенен спад от 4,6 % през първото тримесечие на годината до само 1,2 % през четвъртото тримесечие. Тази промяна се дължи главно на продължаващото икономическо забавяне в континентален Китай, съчетано с последиците от ескалацията

на търговската война между САЩ и Китай. И двата фактора влияят отрицателно върху външния сектор и имат неблагоприятно въздействие върху доверието на бизнеса и на потребителите. Положителната динамика в сектора на продажбите на дребно силно се забави, балансът във външната търговия със стоки стана отрицателен към края на годината, а пазарът на недвижими имоти се сви през втората половина. През по-голямата част от 2018 г. фондовата борса отчиташе загуби, но в началото на 2019 г. започна да се възстановява.

Правителствени инициативи за икономическо развитие: В своето обръщение относно политиката от 2018 г. главният управител г-жа Кари Лам потвърди ангажимента на правителството за една диверсифицирана икономика, като обяви допълнително значително финансиране за научните изследвания, като в същото време бъде засилена реиндустриализацията (субсидиране на интелигентните производствени съоръжения), бъде насърчен трансферът на технологии и бъдат стартирани благоприятстващи иновациите политики за обществени поръчки. Правителството е решено да подобри статута на Хонконг на международен център за търговия с подписването на повече двустранни и многостранни споразумения. То счита, че участието в китайската инициатива „Един пояс, един път“ и в развитието на района на Големия залив предлага възможности да се даде нов тласък на икономиката.

Пазарът на недвижими имоти и жилища: Подхранван от ниските лихвени проценти, прекомерната ликвидност, голямото търсене от страна на инвеститорите и ограниченото предлагане, през 2018 г. пазарът на недвижими имоти достигна рекордни равнища. По-специално, за първите 9 месеца на годината цените на частните жилищни имоти нараснаха с около 14 % в сравнение с 2017 г., което прави Хонконг един от най-скъпите в света жилищни пазари. Спадът на пазара на недвижими имоти в края на годината компенсира цялото увеличение от 2018 г. Въпреки това Хонконг остава най-трудно достъпният в света градски център за купувачите на жилища. Средната площ на апартаментите в нови сгради е намаляла, за да станат по-достъпни за купувачите на нови жилища. Тъй като цените и наемите на жилища в частния сектор продължиха да се покачват, търсенето на обществени жилища нарасна повече от всякога. Средната продължителност на чакането за отдаване под наем на обществени жилища се удължи на 5,3 години.

През 2018 г. органите на Хонконг въведоха набор от инициативи за подобряване на положението и за увеличаване на предлагането на жилища. Те включват преустройство на имоти, преразпределение на частни жилищни обекти за обществено жилищно настаняване и въвеждането на специални цени на свободните нови частни жилищни единици.

Международните предприятия посочват високите цени на недвижимите имоти като основна причина за загубата на конкурентоспособността и привлекателността на Хонконг.

Политика в областта на опазването на околната среда: Опазването на околната среда продължава да представлява значително предизвикателство за Хонконг. На този въпрос започна да се обръща внимание едва наскоро. В тазгодишното обръщение относно политиката замърсяването на въздуха се споменава само във връзка с трафика, а обявените мерки се съсредоточават единствено върху намаляването на крайпътните концентрации на основните замърсители на въздуха. За подобряването на управлението на отпадъците, което е съществено и неотложно предизвикателство, бе

предложена схема за таксуване за твърдите отпадъци. Правителството обяви също така някои мерки за намаляване на пластмасовите отпадъци, макар и само в държавните сгради. За подкрепа на развитието на възобновяемите източници на енергия правителството въведе преференциална тарифна схема, обяви стартирането на широкомащабни проекти за възобновяема енергия и планира облекчаване на ограниченията за инсталиране на слънчеви фотоволтаични системи.

Научноизследователска и развойна дейност и иновации: В своето обръщение относно политиката от 2018 г. главният управител г-жа Кари Лам обеща Хонконг да се развие като международен център на иновации и технологии, като посочи редица мерки за стимулиране на развитието на иновациите и технологиите и творческите индустрии. Освен това правителството постави цел за двойно увеличаване на разходите за научноизследователска и развойна дейност като процент от БВП от 0,73 % на 1,5 %. В обръщението относно политиката за 2018 г. бе подновен ангажиментът за постигането на тези цели и бе обявено допълнително финансиране за научноизследователска и развойна дейност, както и за реиндустриализация и трансфер на технологии. Подходът към иновациите обаче изглежда е съсредоточен предимно върху технологичния напредък и би било добре, ако стане по-цялостен и интегриран.

Икономически отношения с континентален Китай:

Хонконг служи на континенталната част на страната като важна зона на преминаване: през 2018 г. 57 % от реекспорта на Хонконг е с произход от континентален Китай, а 55 % е предназначен за континентален Китай.

Хонконг е най-големият източник на чуждестранни преки инвестиции в Китай, както и водеща дестинация за изходящи потоци на преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ) от Китай. До края на 2018 г. 46,3 % от всички чуждестранно финансирани проекти, одобрени в континентален Китай, са били обвързани с интереси в Хонконг. От своя страна, в края на 2017 г. размерът на преките чуждестранни инвестиции на Китай в Хонконг възлизат на 981 милиарда щатски долара или 54,2 % от общия размер на изходящите потоци на ПЧИ. Значителна част от тези инвестиции са инвестиции в технологии: Хонконг бе 7-ият по големина източник на внос на технологии за Китай, като се вземе предвид стойността на договорите (879 милиона щатски долара), което представлява 2,9 % от общия размер (данни от 2016 г.).

Хонконг е ключов офшорен център за привличане на капитал за китайските дружества. Към декември 2018 г. 1137 предприятия от континенталната част на страната са били котираны на борсата в Хонконг, с обща пазарна капитализация от около 2,6 трилиона щатски долара или 68 % от целия пазар.

Хонконг продължи да развива своите отношения с континентален Китай в рамките на Всеобхватното споразумение за партньорство между Китай и Хонконг (СЕРА). На 14 декември 2018 г. Хонконг и Китай подписаха **Споразумение за търговията със стоки в рамките на СЕРА**. Считано от 1 януари 2019 г., стоките с произход Хонконг, внасяни в континенталната част на страната, ще се възползват от нулеви мита. С новото споразумение се въвеждат и допълнителни ангажименти за улесняване на търговията с континенталната част и нова глава, специално посветена на мерки за улесняване на търговията в района на Големия залив Гуандун — Хонконг — Макао. В рамките на СЕРА бяха обявени и две нови мерки по отношение на **търговията с услуги**, които ще се прилагат от 1 март 2019 г.

Гуандун — Хонконг — Макао („районът на Големия залив“) продължи да се развива значително. Дългоочакваният план за района на Големия залив бе публикуван в крайна сметка през февруари 2019 г. и определи Хонконг като един от четирите основни града в региона (заедно с Шънджън, Гуанджоу и Макао). Хонконг ще играе ключова роля в развитието на района на Големия залив чрез консолидирането на позицията си на международен център в сферата на финансите, транспорта и търговията с услуги; установяването на града като международен център за услуги в областта на правото и на разрешаването на спорове; укрепването на статута му като глобален офшорен ренминби център; и развитието на иновациите и технологиите. Приключиха някои впечатляващи инфраструктурни проекти, свързващи градове от района на Големия залив. През 2018 г. стана откриването на високоскоростната железопътна връзка с континентален Китай и моста Хонконг — Джухай — Макао с дължина 55 km, който е най-дългият преминаващ през море мост в света.

Търговска политика

През ноември 2018 г. Хонконг премина своя **преглед на търговската политика в рамките на СТО**. Налице е единодушно признаване, че Хонконг остава една от най-отворените, ориентирани към външния свят, либерални икономики в света, като заема най-високите места в световните класации по показатели за икономическа свобода, конкурентоспособност и лекота за извършване на стопанска дейност. Благоприятстващият бизнеса инвестиционен климат на Хонконг, неговото местоположение, опитни доставчици на услуги, принципите на правовата държава, облекчената регулаторна среда и уникалната позиция в рамките на принципа „една държава — две системи“ се възприемат като причина за неговия успех и ключ към конкурентоспособността му в бъдеще.

Хонконг се стреми към постигането на допълнителни споразумения за свободна търговия и инвестиции, **като през последните 18 месеца сключи рекордните пет споразумения за свободна търговия**. През 2018 г. Хонконг подписа споразумение за свободна търговия с Грузия през юни и приключи преговорите с Малдивските острови и Австралия през ноември. Хонконг има **шест споразумения за насърчаване и защита на инвестициите**, по които преговорите са приключили, а подписването предстои (Австралия, Бахрейн, Малдивски острови, Мексико, Мианмар и Обединените арабски емирства). Освен това са в ход преговори с Русия и Иран.

Двустранни отношения и сътрудничество между ЕС и Хонконг през 2018 г.

Според данни от последното проучване, проведено от правителството на САР Хонконг (2018 г.), над 2 200 дружества от ЕС са започнали стопанска дейност в Хонконг и около половината от тях използват Хонконг като регионално седалище или регионално представителство. Дружествата от ЕС развиват дейност в широк кръг от сектори — главно финансови и бизнес услуги, търговия, логистика, строителство и търговия на дребно. Дружествата от ЕС са важни участници в редица сектори на икономиката на Хонконг, включително в областта на банковото дело, застраховането и ценните книжа.

През 2018 г. Хонконг бе 20^{-ият} по големина **търговски партньор на ЕС в областта на стоките** и 8^{-ият} търговски партньор на ЕС в Азия. Износът на стоки от ЕС за Хонконг възлезе на 36,6 милиарда евро, а вносът от Хонконг възлезе на 9,9 милиарда евро (намаление с 10,7 % на годишна база), което доведе до значителен излишък за ЕС в размер на 25,8 милиарда евро, което е неговият четвърти по големина двустранен

търговски излишък. Основният износ на стоки от ЕС за Хонконг се състои от машини и оборудване, бижута, облекло, луксозни стоки, храни, вина и автомобили.

През 2018 г. ЕС запази позицията си на втори по големина търговски партньор на Хонконг след континентален Китай. ЕС беше втората по големина дестинация за износ и четвърти по големина вносител през годината.

Хонконг е важна зона на преминаване по отношение на търговията между Китай и ЕС: през 2017 г. почти 10 милиард евро от вноса в континентален Китай от ЕС са минали през Хонконг, а реекспортът на стоки за ЕС с произход от континентален Китай възлиза общо на 33 милиарда евро.

Хонконг е петият по големина **търговски партньор на ЕС в сферата на услугите** в Азия, след Китай, Япония, Сингапур и Индия. През 2017 г. (последната година, за която има налични данни) двустранната търговия с услуги възлиза на 26,6 милиарда евро. Вносът на услуги от Хонконг за ЕС достигна 13,2 милиарда евро, а износът за Хонконг възлезе на 13,4 милиарда евро, като ЕС отчете излишък от 233 милиона евро.

Двупосочните инвестиционни потоци между ЕС и Хонконг се увеличиха значително.

Според данни на Евростат през 2017 г. Хонконг е третата най-популярна дестинация за преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ) на ЕС (със 17,9 милиарда евро). Статистическите данни на Хонконг показват, че като не се вземат под внимание офшорните центрове, ЕС е вторият по големина чуждестранен инвеститор в Хонконг (след континентален Китай) в размер на 149 милиарда евро и към края на 2016 г. е допринасял за 10 % от общия размер на преките чуждестранни инвестиции (по последни налични данни). Сред основните причини за това са наличието на доставчици на висококачествени услуги, предвидимата регулаторна среда и върховенството на закона в Хонконг.

От своя страна, през 2017 г. Хонконг стана най-големият източник на ПЧИ в ЕС⁵ (с 51,6 милиарда евро). Важната позиция на Хонконг в инвестиционните отношения с ЕС се дължи отчасти на факта, че голяма част от това, което е записано като статистически данни като „ПЧИ от Хонконг“, всъщност е с произход от континента. Според Съвета за търговско развитие на Хонконг повече от 60 % от изходящите инвестиции на Китай са насочени към Хонконг или минават през него. По същия начин значителен процент от ПЧИ на ЕС в Китай преминават през Хонконг.

Дванадесетата среща за структуриран диалог между ЕС и Хонконг се проведе в Брюксел на 7 декември 2018 г. ЕС и Хонконг се договориха да засилят сътрудничеството си в рамките на СТО, като се ангажират да работят заедно и да подкрепят продължаващите усилия за реформа на организацията. Освен това бяха проведени конструктивни дискусии относно премахването на пречките пред двустранната търговия. Двете страни направиха преглед на напредъка по текущия план за действие между ЕС и Хонконг за сътрудничество в областта на митническото правоприлагане на правата върху интелектуалната собственост и се надяват на потенциално по-нататъшно сътрудничество в рамките на инициативата. В рамките на структурирания диалог се проведе технически обмен относно финансовите услуги.

⁵ С изключение на офшорните центрове.

Тази година за първи път се проведе специален обмен относно кръговата икономика. Що се отнася до бъдещето, ЕС и Хонконг определиха кръговата икономика (включително пластмасовите отпадъци) като важна област за бъдещо сътрудничество. ЕС приветства новите инициативи на правителството на Хонконг в тази област и насърчава Хонконг да разгледа един по-амбициозен и по-всеобхватен подход към въпросите на околната среда. Сътрудничеството по отношение на кръговата икономика би могло да бъде положителен принос в тази област.

През 2018 г. ЕС и Хонконг продължиха да си сътрудничат в областта на **митниците** в рамките на план за действие за подобряване на защитата на правата върху интелектуалната собственост, финансиран чрез рамката „IP Key“. Тази година за първи път се проведе обмен на посещения на митнически служители. Като се отчете стойността на конфискуваните стоки, в доклада на ЕС за 2017 г. относно митническото правоприлагане на ПИС (издаден през 2018 г.) Хонконг продължава да бъде първото място на произход на стоки, нарушаващи ПИС. Двете страни обсъждат как допълнително да подобрят сътрудничеството в тази област.

През октомври 2018 г. властите на Хонконг публикуваха нова покана за внасяне на средства в подкрепа на участници в **„Хоризонт 2020“** от Специалния административен район (САР). Изследователите, предприятията, научноизследователските институции и университетите от САР могат да обединят усилията си с европейски партньори за участие в проекти по „Хоризонт 2020“ и да използват по най-добрия начин възможностите на ЕС в областта на научните изследвания и иновациите. За счетоводния период 2018—2019 г. бе заделен общ бюджет в размер на 9 милиона хонконгски долара (около 1 милион евро). Ще бъдат взети под внимание както фундаментални, така и приложни научноизследователски проекти с висока степен на академични заслуги.

През 2018 г. ЕС наблюдаваше прилагането на ангажиментите, поети от Хонконг през 2017 г., въз основа на което Съветът на Европейския съюз прие да не счита Хонконг за **неоказваща съдействие юрисдикция за данъчни цели**. По-специално ЕС приветства разширяването на обхвата на Конвенцията за административна взаимопомощ по данъчни въпроси за САР Хонконг от страна на Китайската народна република и задействането от САР Хонконг на необходимите споразумения за обмен на информация. ЕС одобри оценката на ОИСР относно трите режима (центрове за корпоративни средства, офшорно презастраховане и офшорно каптивно застраховане) след измененията на тези режими от страна на САР Хонконг с цел привеждането им в съответствие с изискванията на ОИСР. През февруари 2019 г. Хонконг измени останалите два режима за офшорните фондове и офшорните фондове за дялово участие, за да се отговори на загрижеността на Съвета на Европейския съюз относно техните характеристики за обособяване на финансови средства. Въз основа на това през март 2019 г. Съветът на Европейския съюз постигна съгласие, че Хонконг е изпълнил своите ангажименти във връзка с доброто управление в областта на данъчното облагане.

ЕС и Хонконг продължиха да работят заедно за засилване на **контактите между хората**, по-конкретно в сферата на академичното сътрудничество, мобилността на студентите, културата и творческите сектори.

Бюрото на Европейския съюз в Хонконг и Макао, дипломатическите мисии и културните институти на ЕС работиха заедно, за да повишат осведомеността

относно ЕС, и се ангажираха с местни партньори по множество дейности, свързани с контактите между хората. Примерите включват Филмовия фестивал на ЕС, участието на ЕС в панаира на книгата в Хонконг за втори път, Деня на ЕС, посветен на езиците, конкурс за местни училища за късометражни филми, посветени на ЕС, едномесечна кампания, свързана с правата на човека за честването на 70-ата годишнина на Всеобщата декларация на правата на човека и няколко насочени към правата на човека семинари. ЕС се надява да използва тази динамика, за да продължи сътрудничеството си с правителството, гражданското общество и бизнеса в Хонконг за насърчаване на обмяната на мнения относно правата и свободите.

Първото официално посещение на главния управител г-жа Кари Лам в Брюксел се състоя през юни 2018 г. Главният управител проведе ползотворни обсъждания с председателя на Европейската комисия Жан-Клод Юнкер, върховния представител и заместник-председател на Комисията Федерика Могерини и с члена на Комисията Сесилия Малмстрьом.

През 2018 г. бяха проведени няколко **посещения на високо равнище** в Хонконг от страна на институциите на ЕС и членовете на Европейския парламент. Особено внимание заслужават посещенията на председателя на Европейския орган за ценни книжа и пазари г-н Стивън Майор, който представлява ЕС на Азиатския финансов форум, и посещенията на Комисията по туризъм и транспорт на Европейския парламент през октомври. На 11 юли Европейският парламент прие доклад за състоянието на отношенията между ЕС и Китай, който съдържа част относно Хонконг. Европейският парламент отново заявява пълната си подкрепа за принципа „една държава — две системи“ и споделя оценката на годишния доклад на ЕС за 2017 г. относно постепенното му подкопаване.